

Innst. O. nr. 101

(1999-2000)

Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)

Ot.prp. nr. 39 (1998-1999)

Til Odelstinget

SAMANDRAG

Olje- og energidepartementet foreslår i proposisjonen ny lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven), som skal avløse nåværende vassdragslov av 1940. Vassdragsreguleringsloven av 1917 foreslås opprettholdt som egen lov.

Det foreslås vidare endringer i 17 andre lover, forholdet til en rekke lover er søkt avklart, og det legges opp til bedre samordning mellom ulike lover for å hindre unødig dobbeltbehandling. De viktigste endringer i annet lovverk er foreslått i vassdragsreguleringsloven, industrikonsesjonsloven, oreigningsloven og lakseloven. Lov av 14. juni 1935 nr. 1 og lov av 27. juni 1958 nr. 1 foreslås opphevet.

BAKGRUNN

Lovforslaget bygger på Vassdragslovutvalgets forslag i NOU 1994:12 og mandatet som lå til grunn for utvalgets arbeid. Utredningen gir en detaljert oversikt over ferskvannressursene, eksisterende og framtidig utnyttelse av disse, gjeldende rett på området og behovet for nye regler. Det er i proposisjonen gjort rede for utredningen og de bestemmelser som foreslås, samt for utvalgets mandat m.v.

Utvalgets utkast til ny lov innebærer en forenkling av det eksisterende lovgrunnlaget, og det er foretatt lovtekniske og språklige moderniseringer og forbedringer. Utvalget har lagt vekt på å følge opp Regjeringens generelle arbeid med regelforenkling og å legge til rette for redusert behov for dobbeltbehandling etter flere lovverk.

Vassdragslovutvalgets utredning var på en omfattende høringsrunde i august 1994. Høringsinstansene er i hovedsak positive til at dagens vassdragslov undergis en total revisjon, og det er i proposisjonen gjort utførlig rede for høringsinstansenes uttalelser og syn på utvalgets forslag.

Som bakgrunn for lovforslaget i proposisjonen viser departementet til følgende forhold:

- Den nåværende vassdragsloven er komplisert og med mange paragrafer, flere av bestemmelsene er uaktuelle.
- En rekke nye bruksformål har oppstått, vassdragets egenverdi er kommet mer i fokus.
- Hensynet til biologisk mangfold og bærekraftig utvikling.
- Konfliktmulighetene i vassdragene er blitt større.
- Bestemmelser som skal ivareta allmenne hensyn har vært uklare, det er behov for klarere avgrensninger når det gjelder lovens virkeområde og definisjoner.
- Uttak av grunnvann er etter hvert blitt mer og mer aktuelt og det er behov for en bedre regulering.

FØREMÅL OG HOVEDINNHOLD

Vassdragsloven av 1940 har ikke egen formålsbestemmelse.

Departementet viser til at ny lov om vassdrag og grunnvann skal legge til rette for en allsidig bruk av vassdragene, både for næringsutvikling og rekreasjonsformål, samt å regulere bruken ut fra vassdragenes tåleevne og en rettferdig fordeling av de ressursene vassdragene representerer.

Lovforslaget angir de hensyn loven skal ivareta i en egen formålsbestemmelse og har egne regler for å klargjøre lovens virkeområde. Det er i denne sammenheng tatt inn definisjoner av en rekke viktige begreper i loven. Begrepet vassdragstiltak er et nøkkelbegrep og definisjonen har betydning for rekkevidden av mange av lovens bestemmelser.

Departementet foreslår som en hovedregel at loven også skal gjelde for vassdragstiltak som var påbegynt før lovens ikrafttreden (eldre vassdragstiltak),

men det er gjort en rekke unntak. Viktigst i tilbakevirkningsbestemmelsen er regelen om at eldre tiltak uten konsesjon kan innkalles til konsesjonsbehandling etter vannressursloven. Bestemmelsen gjelder ikke for tiltak som behandles etter vassdragsreguleringsloven. Departementet viser også til at endringer i andre lover medfører få materielle endringer, og er stort sett nødvendige tilpasninger til den nye loven.

Lovforslaget inneholder 69 paragrafer og har følgende hovedtrekk:

- *Generelle regler* for opptreden i vassdrag, alminnelige krav og restriksjoner til bruk, planlegging og gjennomføring av tiltak i vassdrag. Regler om hva som regnes som vassdrag og grunnvann.
- Opprettholdelse av dagens hovedregel om *grunneierens rådighet* i vassdrag - med en egen regel om grunneierens rett til prioriterte vannuttak og fordeling i knapphetssituasjoner.
- Egen regel om *allmennhetens rådighet*, i noen grad innskrenkning av grunneierens rådighet. Konsesjonsplikten begrenser både grunneierens og allmennhetens bruk av vassdrag.
- Hovedregelen om *konsesjonsplikten* er avgrenset ut fra tiltakets virkninger i vassdrag. De rene privatrettslige konflikter holdes utenfor konsesjonssystemet og er søkt tilpasset den kompetanse og de ressurser vassdragsmyndigheten har til rådighet.
- Hensynet til de *allmenne interesser* er sentralt, og begrepet «allmenne interesser» er søkt klargjort.
- Bedre *samordning med annen lovgivning*, som bl.a.:
 - Det kan fastsettes at tiltak skal være unntatt fra konsesjonsbehandling etter vannressursloven når det behandles etter annen lovgivning, og at tiltak som behandles etter vannressursloven skal være unntatt fra regler om behandling etter annen lovgivning.
 - Avklaring av forholdet til plan- og bygningsloven ved å åpne for at tiltak tillatt i plan skal kunne unntas fra konsesjonsbehandling etter vannressursloven, og at tiltak som er behandlet etter vassdragsreguleringsloven skal kunne iverksettes uavhengig av eventuelle bindende planer etter plan- og bygningsloven.
 - Annen alminnelig lovgivning skal i stor grad regulere forhold i vassdrag der dette er mulig. Både granneloven og oreigningsloven vil således gjelde generelt for tiltak i vassdrag.
 - Vassdragsreguleringsloven skal opprettholdes som egen særlov. Det angis hvilke bestemmelser i vannressursloven som kommer/ikke kommer til anvendelse på tiltak som behandles etter vassdragsreguleringsloven.
- Egne regler om avgrensning av *konsesjonsplikten* for enkelte typer tiltak, nærmere regler om konsesjonsplikt og meldeplikt for tiltakene skal fastsettes i forskrift. Hjemmel for å fastsette forskrifter om planlegging og gjennomføring av særskilte typer tiltak.
- Regler om *tilrettelegging for fellestiltak* for vannforsyning og tørrelgging, og regler om refusjon av utgifter ved iverksetting av vassdragstiltak eller utnyttning av grunnvann som er til vesentlig nytte for andre.
- Lovfesting av *vassdragsvernet*. Vernede vassdrag defineres, det gis regler for å beskytte de vernede vassdragene og lovfesting av det forbud mot kraftutbygging som følger av verneplanene, samt en lovfesting av vernet i forhold til andre typer inngrep i vassdrag. Strengere konsesjonspliktsbestemmelser og strengere kriterier for å gi konsesjon til tiltak i vernede vassdrag.
- Hovedregler og nødvendige hjemler for nærmere forskrifter om krav til *sikkerhet mot skade* fra vassdragstiltak og skade fra vassdraget selv. Regler om pliktig vedlikehold, krav til beredskapsplaner og faglige kvalifikasjoner. Adgang for vassdragsmyndigheten til å gripe inn i alvorlige faresituasjoner, pålegging av vedlikeholdsplikt.
- Egne regler om nedlegging av *vassdragsanlegg*.
- Eget kapittel om *grunnvann* med regler om rådigheten over grunnvann, konsesjonsregler for å utøve slik rådighet og regler som setter krav til utførelse av boring etter grunnvann. Hovedregel om at grunnvannet tilhører eieren av den grunn som grunnvannet befinner seg i eller under. Uttak må begrenses til det grunnvannsmagasinet tåler. Det offentliges interesse i en samfunnsnyttig utnyttelse av grunnvannet ivaretas gjennom ekspropriasjons- og konsesjonsbestemmelser.
- Regler om *ekspropriasjon* og forholdet til alminnelig ekspropriasjonsrett. Ekspropriasjonsadgangen foreslås å følge av oreigningslovens alminnelige regler, det må fattes eget ekspropriasjonsvedtak. Konsesjon etter vannressursloven har ikke direkte ekspropriasjonsvirkning (slik som konsesjonsvedtak etter vassdragsreguleringsloven). Regler for mererstatning og adgangen til å kreve årlige erstatningsutbetalinger ved ekspropriasjon videreføres.
- Egne regler om *erstatning for skade*. Hovedregel om at tiltakshaver gjøres objektivt ansvarlig for skader fra vassdragstiltak. Spesielle erstatningsregler om at reglene i granneloven skal gjelde fullt ut med mindre annet er bestemt. Tålegrensen i granneloven kommer også inn som en ansvarsbegrensning i forbindelse med erstatningsutmålingen etter vannressursloven for skade fra lovlig vassdragstiltak.
- *Vassdragsmyndigheten* pålegges å overvåke utviklingen i vassdrag og å føre tilsyn med planlegging, bygging og drift av vassdragstiltak. Regler

om rett til å sette opp vannmerker og til å foreta eller pålegge undersøkelser i vassdrag. Ny bestemmelse om internkontroll. Forslag om regel om gebyr for tilsyn.

- Vassdragsmyndigheten gis flere og bedre *virkemidler* for å håndheve lovens regler, det foreslås mer generelle regler blant annet om tvangsmulkt og om myndighetenes rett til å benytte andres eiendom ved iverksetting av tiltak. Administrative bestemmelser om bl.a. hvem som skal være vassdragsmyndighet.
- Regler om *straff*. Flere forhold er gjort straffbare og strafferammen er skjerpet.

I proposisjonen er det videre gjort utførlig rede for følgende forhold:

- Lovens virkeområde og definisjoner
- Almennelige regler for vassdrag
- Konesjonsordningen i vassdrag
- Planlegging i vassdrag
- Regler for særskilte tiltak
- Nedlegging av vassdragstiltak
- Grunnvann
- Fellestiltak
- Vernede vassdrag
- Sikring mot skade
- Ekspropriasjon og erstatning
- Erstatning for skade
- Tilsyn - overvåking og etterfølgende kontroll
- Sanksjonsmidler - retting, tvangsmulkt og straff
- Grensevassdrag
- Lovens virkeområde i tid
- Forholdet til annen lovgivning
- Lovtekniske overveielser

ADMINISTRATIVE OG MILJØMESSIGE KONSEKVENSA

Det er ikke klarlagt gjennom lovforslaget hvem som skal være vassdragsmyndighet i forhold til de enkelte lovbestemmelsene, og de administrative konsekvensene er vurdert for vassdragsmyndigheten som en enhet. De administrative konsekvensene knyttet til de enkelte instanser skal vurderes ved utarbeidelse av forskrift, som forutsettes å være klar for vedtagelse samtidig med lovens ikrafttredelse.

Departementet antar at det vil være aktuelt å legge mange avgjørelser til fylkesmannen i sakstyper om bl.a. masseuttak, bekkelukking, forbygging m.v.

Departementet viser til at de største offentlige utgifter innen vassdragsforvaltningen knytter seg til den bemanning som er nødvendig for å forvalte de ulike oppgaver etter loven. Om vassdragsmyndigheten vil trenge tilleggsressurser til behandling av vassdragssaker vil i stor grad avhenge av hvor den skjønsmessige terskelen for konsesjonsplikt legges, og hvor man-

ge konsesjonspliktige tiltak som ønskes gjennomført. Departementet antar at det ikke er nødvendig med økte ressurser hvis terskelen for konsesjonsplikt legges på dagens nivå.

Lovforslaget gjør det klart at konsesjonsgitte tiltak som er behandlet etter vassdragsreguleringsloven går foran rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven. Lovforslaget tar imidlertid ikke stilling til forholdet mellom konsesjoner og planer.

Departementet viser til at det ved utarbeidelse av lovforslaget er lagt stor vekt på de miljømessige interessene, og for å beskytte hensynet til miljøet i vassdragene, foreslår departementet at flere forhold blir gjort straffbare samtidig som strafferammen skjerpes. Det foreslås strengere regler for aktivitet i vernede vassdrag enn i andre vassdrag. Vassdragsmyndigheten har allerede i dag en strengere praksis i vernede vassdrag enn i andre vassdrag. Departementet mener likevel at de nye reglene om andre typer tiltak enn kraftutbygginger, vil gi grunnlag for en enda strengere forvaltning av de vernede vassdragene. Lovforslaget innebærer også en større kontroll med grunnvann og sørger for bevaring av grunnvann for fremtidig bruk.

Departementet har ikke foreslått at konsesjonsfrie vassdragsreguleringer skal kunne innkalles til konsesjonsbehandling etter vassdragsreguleringsloven, men mener dette bør utredes i sammenheng med en eventuell revisjon av vassdragsreguleringsloven.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Aud Blattmann, Kai Ekanger, Gunn Karin Gjøl, Bent Hegna, leiaren Tore Nordtun og Torny Pedersen, frå Framstegspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, frå Kristeleg Folkeparti, Hilde Frafjord Johnson og Bror Yngve Rahm, frå Høgre, Bent Høie og Jan Tore Sanner, frå Senterpartiet, John Dale, frå Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland, og frå Venstre, Gunnar Kvassheim, meiner mykje talar for at lov om vassdrag og grunnvann avløyser vassdragslova av 1940. Bakgrunnen for lovrevisjonen er m.a. at bruken av vassdraga har endra seg over tid. Såleis står vassdraga sin eigenverdi meir i fokus enn tidlegare, både som del av landskapet og som tilhaldsstad for plantar og dyr. Også moderne prinsipp i ressursforvaltninga, t.d. omsynet til biologisk mangfald og berekraftig utvikling, har krav på å få større gjennomslag i samfunnsutviklinga.

Komiteen har merka seg at fleire brukarinteresser er komne til, m.a. har omlegginga av energipolitikken på 1990-talet ført til at aktørar innan kraftmarknaden, i tillegg til å ivareta tradisjonelle forsyningsoppgåver, også har klare kommersielle mål for si

verksemd. Ynske om lokal ressursutnytting har fått sterkare forankring i den offentlege næringspolitikken. Behov for å regulere uttak av grunnvatn melder seg med auka styrke. Desse eksempla aktualiserer, slik komiteen ser det, ein gjennomgang av gjeldande føresegner om allmenne omsyn, og også behov for klare avgrensingar i lovverket med omsyn til verkeområde og definisjonar.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til lovutvalgets og departementets prinsipp om at forslaget til en ny lov skal forenkle og modernisere eksisterende lov. Dette er et viktig og riktig prinsipp i riktig retning for å forenkle dagens kompliserte og uoversiktlige lovverk.

Disse medlemmer viser til at hele det kompliserte forholdet mellom plan- og bygningsloven og særlovgiving i sin helhet er overlatt til planutvalget å utrede.

Disse medlemmer mener det derfor er naturlig å komme nærmere tilbake til dette når resultatet fra dette utvalgsarbeid foreligger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at departementet støtter utvalgets syn om at vannressursloven bør omfatte alle slags vassdrag uten hensyn til størrelse og beliggenhet.

Disse medlemmer mener det er unødvendig at alle typer bekker uansett hvor små de er skal defineres som vassdrag. Dette kan føre med seg større ulemper både i praktiseringen av loven og planleggingssammenheng enn det løser.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn anbefale at bekken eller elva har en viss størrelse eller en viss bredde for å bli definert som vassdrag.

Disse medlemmer viser videre til høringsuttalelsene fra Norske skogeierforbund (NORSKOG), Brukseierforeningens Fagforum og fylkesmennene i Rogaland, Hordaland, Østfold og Vestfold.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til vassdragslovutvalgets utredning s. 100, hvor et mindretall gikk inn for at lovens formål tydelig skulle uttrykke behovet for en miljøforsvarlig forvaltning av vassdrag og grunnvann. Bakgrunnen for dette var at uttrykket «samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning» ville kunne komme i konflikt med viktige miljøhensyn og målet om en bærekraftig utvikling.

Dette medlem støtter dette synet, og viser til Innst. S. nr. 114 (1996-1997), jf. Dokument nr. 8:105 (1995-1996) Om å forhindre inngrep i varig vernede vassdrag, som reduserer de verneverdier Stortinget har lagt til grunn for sitt vernevedtak. I innstillingen gikk en samlet komité inn for følgende merknad:

«Komiteen har merket seg at det derfor ligger godt til rette for at Regjeringen fremmer et lovutkast som ivaretar de verneverdier Stortinget har lagt til grunn for sine vedtak om vern av vassdrag.»

Dette medlem vil understreke at hensynet til bærekraftig utvikling og ivaretagelse av det biologiske mangfoldet og de naturlige prosesser i vassdraget skal være et av lovens hovedformål og ønsker derfor at miljøhensyn sterkere betones i lovens formål § 1.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«§ 1 skal lyde:

Denne lov har til formål å sikre en miljøforsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann.»

Forenkling av lovverk/fullmaktslovgjeving

Komiteen er kjent med at det til grunn for revisjonen også ligg ynske om forenkling av lovgrunnlaget, og ei målsetting om at vassdragslovgjevinga skal vera tilpassa krav og premisser som fylgjer av etableringa av ein effektiv kraftmarknad. Departementet har såleis lagt vekt på at lova skal ha ei generell form og i mindre grad regulere særskilde tiltak. Det medfører at lova sine reglar om konsesjon er basert på ein stor grad av skjøn. Konsesjonsstyresmakta står svært fritt, og departementet peikar på at kriteria som blir lagde til grunn ikkje vil kunne gje nokon sterk garanti mot vilkårlege avgjerder, jf. Ot.prp. nr. 39 (1998-1999), s. 114-115. Komiteen har difor bede departementet om å kommentere spørsmålet nærare. I brev av 23. mai 2000 uttalar statsråden:

«Etter mi meining vil alminnelege forvaltningsrettlege reglar for sakshandsaming sikre at det ikkje skjer urimelege og usaklege skilnader mellom dei ulike søkjarane. Det er her og viktig å syte for at mynde til å gjeve konsesjon i fyrste omgang ikkje vert lagt til eit for lågt forvaltningsnivå.»

Komiteen har merka seg det statsråden her gjev uttrykk for. Det er likevel på det rene at lov om vassdrag og grunnvann, i større grad enn eksisterande lovverk, gjev vide fullmakter til forvaltninga. Fylgjene av dette har departementet sjølv peika på i lovproposisjonen. Dersom det utviklar seg ein uheldig praksis på dette området, der garantiar mot vilkårlig handsaming ikkje viser seg å vera gode nok, meiner komiteen at lovfesting av kriterier i større grad enn generell fullmakt vil kunne styre praktiseringa av lova i rett lei.

Allmenne interesser/omsynet til effektivitet

Komiteen meiner omgrepet «allmenne interesser» er ei viktig rettesnor under utøvinga av konsesjonspolitikken. Tolkninga av omgrepet har i mange tilfelle løfta fram ideelle og ikkje-økonomiske interes-

ser. Omgrepet tek òg i stor grad omsyn til vassdraget sin eigenverdi. Det uttrykkjer, i tråd med gjeldande rettspraksis, ein standard som vernar om dei allmenne interesser som til ei kvar tid blir sett på som viktigast. Komiteen er samd med departementet i at «allmenne interesser» også tek opp i seg omsynet til effektiv ressursbruk.

Komiteen har merka seg at departementet, jf. slik avsnitt 9, Konesjonsordninga i vassdrag, tolkar omgrepet «effektiv ressursbruk» som allmenn interesse. Det heiter såleis i Ot.prp. nr. 39 (1998-1999), s. 104, 2. sp.:

«Når det gjelder fortolkningen av begrepet allmenne interesser, støtter departementet NVE når det pekes på at hensynet til en effektiv ressursutnyttelse bør tilsi at konsesjonsplikten kan utløses dersom iverksetting f.eks. av et mini- eller mikro kraftverk kan komme i konflikt med en mer optimal utnyttelse av vannkraften.»

Komiteen er merksam på at det for prosjekt som er handsama i Samla Plan gjeld reglar som vernar vasskraftpotensialet. Dette kjem fram i § 22, 2. sp. 2. lekken, der det heiter:

«Bare departementet kan gi konsesjon til vassdragstiltak som kan redusere vannkraften i vassdrag som i planen er disponert til kraftutbygging.»

Komiteen går ut frå at slike konsesjonar er aktuelle dersom dei er i tråd med føremålet til lov om vassdrag og grunnvann.

Komiteen meiner i denne samanhengen at optimal kraftproduksjon berre er eitt av fleire døme på kva mening som kan leggjast i uttrykket effektiv ressursbruk.

Til dømes vil det vera samfunnsøkonomisk, effektivt, og i tråd med allmenne interesser, å byggje ut næringslivet i lokalsamfunn. Lokal ressurskontroll og energiproduksjon knytta til mikro- og minikraftverk kan såleis i dei fleste tilfelle oppfattast som lekk i utvikling av utmarksstrategiar, til erstatning for inntektsbortfall i jord- og skogbruk. Dette synet er i tråd med offisiell politikk. Kraftbransjen kan såleis ikkje a priori ha hevd på tolkinga av omgrepet «effektiv ressursbruk», og særleg ikkje når det ligg føre lokale planar om bygging av mikro- og minikraftverk. Komiteen vil vise til at statsråden i brev av 23. mai 2000 til komiteen stadfestar at det heile tida er omsynet til ei ansvarleg og heilskapleg vassdragsutnytting som vil vera i fokus under sakshandsaminga.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet vil peke på at norsk vassdragslovgivning er basert på et privatrettslig utgangspunkt. Dette innebærer at grunneieren har rett til å råde over vannet innenfor de rammer rettsorden til enhver tid fastlegger. På den måten vil den private råderetten ha betydning som premiss for vassdragsforvaltningen.

Disse medlemmer viser til at departementet støtter generelt utvalgets forslag om å styrke hensynet til de allmenne interesser. Men som utvalget går departementet også inn for å opprettholde prinsippet om grunneiers rett til vassdragene, noe som vil sette visse begrensninger for hvor langt man kan tilgodese allmenne interesser på bekostning av den private eierråderetten.

Disse medlemmer mener at hensynet til allmenne interesser enkelte steder er trukket litt for langt. Dette gjelder for eksempel grunneiers rett til å ta ut vann til vanning fra grunnvann og vassdrag.

Disse medlemmer vil peke på at det må aldri bli slik at de allmenne interesser blir ivektlagt så stor tyngde at de blir en trussel mot grunnleggende og opplagte rettigheter som bør inngå i prinsippet om grunneiers rådighet over vassdragene.

Disse medlemmer vil gå imot de sammenhenger i lovutkastet som man klart mener svekker grunneierrettigheten.

Forenkling av ekspropriasjonsreglar

Komiteen har merka seg at det i vassdragslova finst fleire detaljerte ekspropriasjonsreglar. Disse vil i lovrevisjonen bli erstatta av generell ekspropriasjonslovgjeving, jf. oreigningslova. I brev til komiteen av 23. mai 2000 opplyser departementet at eit av siktemåla er å gjere forenklingar i samsvar med gjeldande lovteknikk. Komiteen vil på denne bakgrunn uttale at det er nødvendig og ynskjeleg at lovverket på dette området vert forenkla og modernisert.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre er enige i departementets vurdering om at det må fattes eget ekspropriasjonsvedtak i hver enkelt sak. Dette vil vidare sikre en individuell og særskilt behandling for den enkelte sak.

I de tilfeller myndighetene skulle gå til det skritt å foreta ekspropriasjon vil disse medlemmer understreke viktigheten av at den berørte grunneier får erstatning i henhold til reell markedspris.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til Framskrittspartiets prinsipielle motstand mot ekspropriasjon, og mener at det må ligge meget tungtveiende samfunnsmessige hensyn til grunn før ekspropriasjon skal kunne benyttes.

Disse medlemmer er uenige i departementets forslag om at eldre tiltak uten konsesjon kan innkalles til konsesjonsbehandling.

Disse medlemmer er vidare uenige i at myndighetene får økt adgang til å benytte andres eiendom ved iverksetting av tiltak.

Storsamfunn/lokalsamfunn

Komiteen sitt fleirtal, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, ser eit effektivisert eks-

propriasjonsinstitutt også i lys av at offentlege som private aktørar i aukande grad har behov for å endre gjeldande eigedomsstruktur med tanke på optimal ressursutnytting. Også interessantar som driv med kommersiell utnytting av drikkevatt vil oppfatte tradisjonelle eigedomsgrenser som problematiske.

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Kristeleg Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, har merka seg denne utviklinga, men vil samstundes understreke at det, ut frå allmenne omsyn, er viktig å sikre lokalsamfunn råderett over egne ressursar, og dermed eit sterkare inntektsgrunnlag.

Komiteens medlemmer fra Høyre har også merket seg denne utviklingen, men vil understreke at det ut frå lovens prinsipper er viktig å sikre grunneierne råderett over egne ressursar, og dermed et sterkere inntektsgrunnlag.

Disse medlemmer legger vekt på at drikkevannsressursene er et knapphetsgode som er under sterkt press. Bruken av denne ressursen vil gjennom denne loven og andre lover og regler være sterkt regulert i Norge.

Disse medlemmer mener derfor at en må komme tilbake med regler for en eventuell kommersiell utnyttelse av drikkevannet på et internasjonalt marked når det blir aktuelt.

Komiteen vil minne om at også den nye lova byggjer på grunneigarens rett til vassdrag og grunnvann. Ålmenta sine interesser, og i særleg grad konsesjonsplikta, avgrensar eigedomsretten. Denne rettstilstanden blir ført vidare. Komiteen er samd med departementet i at det må fattast eige vedtak om ekspropriasjon jamvel om konsesjon er gjeve for gjennomføring av eit tiltak.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre har merket seg at det er dissens i lovutvalget når det gjelder spørsmålet om hvem som skal ha rådigheten over grunnvannet.

Disse medlemmer har vidare merket seg at departementet går inn for å følge mindretallets forslag om at overflateeieren skal ha rådighet over grunnvannet under sin eiendom.

Disse medlemmer støtter departementets vurdering og konklusjon om at overflateeieren skal ha rådighet over grunnvannet under sin eiendom, og at reglene ikke skal være til hinder for skråboring.

Disse medlemmer mener vidare at dette er en vurdering som er i samsvar med vanlig oppfatning om eiendomsrettens utstrekning i undergrunnen og henviser i den forbindelse til Sivillovbokutvalgets utredning i NOU 1988: 16 om eiendomsretten til undergrunnen.

Erstatningsspørsmål

Komiteen har festa seg ved at vassdragslova inneheld reglar om meirerstatning ved ekspropriasjon til industrielt bruk, jf. vassdrags- og minerallovgevinga, og seier seg nøgd med at departementet går inn for å føra vidare reglane i lov om vassdrag og grunnvann, jf. § 51 2. lekk. Slik meirerstatning kan medverke til å skape næringsgrunnlag i dei distrikta der vasskraftressursane skal utnyttast.

Komiteen gjer merksam på den prinsipielle grunngevinga bak 25 pst.-prinsippet, og som er formulert slik i Ot.prp. nr. 39 (1998-1999):

«Vassdragslovkomisjonens begrunnelse for 25 prosent-prinsippet var først og fremst at den som ved tvang kan overta fremmed eiendom fordi han kan gjøre gode forretninger på den, bør gi den opprinnelige eier en del av gevinsten.»

Komiteen konstaterer at så vel private som offentlege kraftselskap, i tråd med liberaliseringa innan energisektoren, legg stor vekt på å utnytte vasskraftressursar kommersielt. Fordi vasskraft er ein naturressurs med stigande marknadsverdi, vil den aktuelle utviklinga kunne reise spørsmålet om gjeldande erstatningsprinsipp sørgjer for at det skjer ei rimeleg fordeling av verdiane mellom eigarar av fallrettar og utbyggjarar. Komiteen meiner det er viktig å fylgje denne utviklinga nøye.

Komiteen viser til at det i etterkant av storflaumen på Austlandet i 1995 er blitt reist spørsmål om gjeldande erstatningsreglar kan seiast å vera tilfredsstillande i lys av dei røymsler som er gjort. Mellom anna blir det peika på at på bruken av reglane reiser mange kompliserte spørsmål, og at styresmaktene sitt erstatningsansvar, slik reglane no er utforma, vil vera svært avgrensa. Komiteen vil på denne bakgrunnen be departementet på eigna måte kome tilbake til Stortinget med ei nærare vurdering av desse tilhøva, der serleg spørsmålet om innføring av eit objektivt erstatningsansvar vert kommentert. Siktemålet må eventuelt vera å skape klarare rettslege tilhøve og samstundes gje vassdragsstyresmaktene turvande handlefriheit i krisesituasjonar.

Lov som regulerer fleirbruk

Komiteen konstaterer at det rår stor semje om lovforslaget. Tilhøva ligg såleis godt til rette for allsidig bruk av vassdraga, samstundes som det blir teke omsyn til taleevne og rettviss fordeling av ressursane. Moderne vassdragforvaltning møter mange utfordringar. Komiteen meiner omgrepet «samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning» gjev eit godt uttrykk for føremålet med lova, og seier seg samd med departementet i at miljøomsyn og berekraftig bruk vil vega tungt når dette omgrepet skal tolkast. Omgrepet bør såleis omfatte lokalt initierte fleirbruksplanar som kombinerer mange interesser.

Komiteen vil understreke at vassressursane er viktige for mange føremål, og at dei difor må forvaltest godt for å sikre at utnyttinga blir optimal. Det er naturleg at dette synet får fylgjer for kravet om minstevassføring. Så vel representantar for miljøinteresser som for andre ulike brukarinteresser har reist innvendingar mot at minstevassføringa vert knytta til ein fast storleik, og dei har hevda at denne vassføringa heller bør vurderast konkret i det enkelte tilfellet. Komiteen viser til at departementet legg prinsippet om fleksibilitet til grunn for alle konsesjonspliktige vassdrag. Pålegg om minstevassføring må oppfattast som eit verkemiddel for å hindre eller redusere skadeverknader i vassdraget, og det er såleis viktig å avgjere kva som er det kritiske vassføringsnivået for eventuelle skadeverknader. Dette nivået vil naturleg avhenge av eigenarten til vassdraget, brukarinteressene, og det vil variere gjennom året. Komiteen vil minne om at i vassdrag med anadrom laksefisk er flaumvassføring viktig for oppgang av fisk.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet har merket seg at departementet går inn for å opprettholde utvalgets forslag om at grunnvannsuttak ikke må føre til brudd på minstevannføringsbestemmelsene i § 10 til tross for at dette i enkelte tilfeller kan føre til at grunnvannsmagasiner ikke kan benyttes som drikkevannskilder.

Disse medlemmer er vidare kjent med at det i det foreliggende lovforslagets § 10 er sondert mellom tiltak som ikke er konsesjonspliktig og konsesjonspliktige tiltak.

Disse medlemmer er imidlertid tilfreds med at det for konsesjonspliktige tiltak er lagt inn et annet ledd som er vesentlig mindre kategorisk:

«I konsesjon til uttak, bortledning eller oppdemming skal fastsetting av vilkår om minstevannføring i elver og bekker avgjøres etter en konkret vurdering».

Disse medlemmer vil peke på at det ville vært svært uheldig om resultatene av mange års samarbeid mellom regulantene, forvaltningen og de biologiske miljøene skulle forpurres ved å innføre en firkantet bestemmelse. Flexibilitet er stikkordet, og det er ut fra dette mulig å lage minsteslippreglementer som tilgodeser både kraftprodusent og andre interesser.

Disse medlemmer har vidare merket seg at ENFOs beregninger om at en sjablonmessig innføring av alminnelig lavvannsføring på lengre sikt kunne ha redusert nåværende allerede utbygget produksjonskapasitet med opp til 9 TWh. Dette må i tilfelle kunne karakteriseres både som en svært tvilsom, energi- og miljøpolitikk.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er opptatt av de problemer som kan

oppstå dersom minstevannføring blir eneste krav til vannføring i elver og bekker med årssikker vannføring, slik § 10 legger opp til. Dette kan ha store miljømessige konsekvenser, for eksempel for vassdrag med anadrom laksefisk. I slike vassdrag er flomvannføring nødvendig for å sikre gunstige forhold for oppgang av fisk.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag om ny tekst § 10 første ledd:

«§ 10 første ledd skal lyde:

Ved uttak av vann som endrer vannføringen i elver og bekker med årssikker vannføring skal minst den alminnelige lavvannføring være tilbake med mindre annet følger av denne paragraf. Dersom fare for skade på livet i ferskvann oppstår, skal vannføringen være høyere. Det samme gjelder når vann holdes tilbake ved oppdemming.»

Komiteen har merka seg at grunneigarens råderett over vassdraget vil bli regulert m.a. gjennom konsesjonsplikt ved uttak av vatn og reglar for fordeling av vassressursar når det er knapp tilgang på vatn. Etter gjeldande lov har grunneigar i slike situasjonar fri rett til vatn som trengs til hushald, gardsbruk, jordvatning og teknisk bruk, i prioritert rekkefylgje. I den nye lova blir jordvatning og teknisk bruk teke bort frå prioriteringslista, og ordet «gardsbruk» vert erstatta med «husdyr». Dette siste medfører at det berre er husdyra sine primærbehov for vatn, dvs. til drikke og hygiene, som vil bli prioritert. Komiteen vil her peike på at mjølkeproduksjonen av allmenne omsyn stiller høge krav til hygiene, og at også desse krava bør fylgjast opp konsesjonsfritt når det er behov for å prioritere bruk av vatn.

Verna vassdrag

Komiteen viser til at § 35 i lova berre omfattar vassdragstiltak, dvs. vassdragsanlegg eller andre tiltak i vassdraget som er eigna til å påverke vassdraget. Luftleidingar vil difor ikkje bli regulert av lova, med mindre dei er plassert i sjølve vassdraget. Komiteen meiner det må vera eit viktig siktemål å hindre at det verna vassdraget vert fysisk påverka av kraftleidingar.

Komiteen sitt fleirtal, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, har festa seg ved at departementet foreslår at ingen skal kunne setja i verk tiltak i verna vassdrag som er i strid med Stortingets vernevedtak, § 34. Forslaget medfører at vassdragsvernet vert lovfesta mot kraftutbygging, og at lovvernet vil gjelde så vel i høve til private som offentlege interessantar.

Fleirtalet seier seg glad for at ei slik lovfesting vert gjennomført, og meiner at dette vil styrkje vassdragsvernet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at departementet foreslår en lovfesting av vassdragvern, og at dette innebærer både en lovfesting av det forbud mot kraftutbygginger som følger av verneplanene, samt en lovfesting av vernet i forhold til andre typer inngrep i vassdrag.

Disse medlemmer vil videre påpeke at lovforslaget angir både strengere konsesjonsbestemmelser og strengere kriterier for å gi konsesjon til tiltak i vernede vassdrag.

Disse medlemmer vil gå imot en lovfesting av vassdragvern slik departementet foreslår, og vil videre gå imot at det innføres strengere konsesjonsbestemmelser og strengere kriterier for å gi konsesjon til tiltak i vernede vassdrag.

FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

§ 1 skal lyde:

Denne lov har til formål å sikre en miljøforsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann.

Forslag 2

§ 10 første ledd skal lyde:

Ved uttak av vann som endrer vannføringen i elver og bekker med årssikker vannføring skal minst den alminnelige lavvannføring være tilbake med mindre annet følger av denne paragraf. Dersom fare for skade på livet i ferskvann oppstår, skal vannføringen være høyere. Det samme gjelder når vann holdes tilbake ved oppdemming.

TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen har elles ingen merknader, syner til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjere slikt

vedtak til lov

om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)

Kapittel 1 Formål og virkeområde

§ 1 (formål)

Denne lov har til formål å sikre en samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann.

§ 2 (hva loven regner som vassdrag og grunnvann)

Som vassdrag regnes alt stillestående eller rennende overflatevann med årssikker vannføring, med tilhørende bunn og bredder inntil høyeste vanlige flomvannstand. Selv om et vassdrag på enkelte strek-

ninger renner under jorden eller under isbreer, regnes det i sin helhet som vassdrag. Som vassdrag regnes også vannløp uten årssikker vannføring dersom det atskiller seg tydelig fra omgivelsene.

Lovens regler for vassdrag gjelder også for

- a) kunstige vannløp med årssikker vannføring unnatt ledninger og tunneler;
- b) kunstige vannmagasiner som står i direkte samband med grunnvannet eller et vassdrag.

Mot sjøen gjelder loven så langt

- a) vassdraget ved midlere vannføring ligger over havets nivå ved alminnelig lavvannstand; eller
- b) bunnen er preget av tilløp av ferskvann.

Kongen kan fastsette

- a) hvor grensen mot fast mark går etter første ledd;
- b) hvor grensen mot sjø går etter tredje ledd;
- c) at loven helt eller delvis skal gjelde for poller og andre innelukkede vannområder uten fall til havet, når det er rimelig å likestille dem med vassdrag;
- d) ved forskrift i hvilken utstrekning lovens bestemmelser skal gjelde for kunstige vannløp og vannmagasiner;
- e) ved forskrift at loven også ut over kapittel 9 helt eller delvis skal gjelde for ledninger og tunneler som fører vann under trykk.

Med grunnvann forstås vann i den mettede sonen i grunnen.

§ 3 (definisjoner)

I denne lov forstås med

- a) vassdragstiltak: vassdragsanlegg og alle andre tiltak i vassdraget som etter sin art er egnet til å påvirke vannføringen, vannstanden, vassdragets leie eller strømmens retning og hastighet eller den fysiske og kjemiske vannkvaliteten på annen måte enn ved forurensning;
- b) vassdragsanlegg: bygning eller konstruksjon i eller over vassdrag, bortsett fra luftledninger;
- c) årssikker vannføring: vannføring som ved middeltemperatur over frysepunktet ikke tørker ut av naturlige årsaker oftere enn hvert tiende år i gjennomsnitt;
- d) høyeste vanlige flomvannstand: vannstand ved den høyeste flom som erfaringsmessig kan påregnes i gjennomsnitt hvert tiende år.

§ 4 (stedlig virkeområde)

Kongen fastsetter i hvilken utstrekning loven skal gjelde for Svalbard, Jan Mayen og bilandene, og kan for disse områdene fastsette slike særlige regler som de stedlige forhold tilsier.

Loven gjelder for grensevassdrag med de begrensninger som følger av alminnelig folkerett eller konvensjoner som Kongen har inngått. Som grensevassdrag regnes et vassdrag som utgjør eller krysser

grensen til en annen stat. Kongen kan gi forskrifter til gjennomføring av folkerettslige regler.

For grensevassdrag mot Sverige gjelder loven så langt det er forenlig med lov 12. juni 1931 nr. 1 i henhold til konvensjonen mellom Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11. mai 1929.

Kapittel 2 Alminnelige regler om vassdrag

§ 5 (forvalteransvar og aktsomhetsplikt)

Enhver skal opptre aktsomt for å unngå skade eller ulempe i vassdraget for allmenne eller private interesser.

Vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser. Denne plikten gjelder så langt den kan oppfylles uten uforholdsmessig utgift eller ulempe. Vassdragsmyndigheten kan ved forskrift fastsette nærmere regler om planlegging, gjennomføring og drift av bestemte typer vassdragstiltak.

Vassdragstiltak skal fylle alle krav som med rimelighet kan stilles til sikring mot fare for mennesker, miljø eller eiendom.

§ 6 (forholdet til granneloven)

Grannelovens regler får anvendelse for tiltak som berører naboer i vassdrag så langt ikke annet følger av paragrafen her.

Reglene om grannevarsel og granneskjønn i granneloven §§ 6-8 gjelder ikke for tiltak som må ha konsesjon etter loven her eller lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer.

Tiltak som har konsesjon etter loven her eller vassdragsreguleringsloven kan ikke kreves rettet i medhold av granneloven § 10.

Det at skaden eller ulempen er tillatt etter loven her, er ikke til hinder for å pålegge tiltakshaveren å betale erstatning eller vederlag så langt dette følger av reglene i granneloven.

§ 7 (vannets løp i vassdrag og infiltrasjon i grunnen)

Ingen må hindre vannets løp i vassdrag uten hjemmel i denne lov.

Utbygging og annen grunnutnytting bør fortrinnsvis skje slik at nedbøren fortsatt kan få avløp gjennom infiltrasjon i grunnen. Vassdragsmyndigheten kan gi pålegg om tiltak som vil gi bedre infiltrasjon i grunnen, dersom dette kan gjennomføres uten urimelige kostnader.

§ 8 (konsesjonspliktige tiltak)

Ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen, uten at det skjer i medhold av reglene i § 12 eller § 15, eller med konsesjon fra vassdragsmyndigheten.

Vassdragsmyndigheten kan i forskrift eller i det enkelte tilfelle fastsette at tiltak utenfor vassdraget som kan ha påtakelige virkninger for et vassdrag, må ha konsesjon. I så fall gjelder også lovens øvrige regler om vassdragstiltak unntatt adgangen etter § 18 til å begjære forhåndsavgjørelse av om tiltaket er konsesjonspliktig.

Dersom et vassdragstiltak som går inn under første ledd må iverksettes straks for å hindre vesentlig skade, skal det gis melding til vassdragsmyndigheten så snart som mulig. Vassdragsmyndigheten kan om nødvendig gi pålegg om utførelsen og om retting.

Om konsesjonsplikt og konsesjonsbehandling gjelder ellers nærmere regler i kapittel 3.

§ 9 (kvalitetsmål for vassdrag)

Vassdragsmyndigheten kan fastsette kvalitetsmål for vassdrag, bl.a. om vannføring, stoffinnhold og artsforekomst i vassdraget, og bestemmelser om vassdragsmyndighetens plikter hvis kvalitetsmål ikke blir oppfylt. Kvalitetsmål som skal være bindende for utøving av offentlig myndighet, fastsettes etter forvaltningslovens regler for forskrifter.

Kvalitetsmål for forurensende stoffer fastsettes etter forurensningsloven.

§ 10 (vannuttak og minstevannføring)

Ved uttak og bortledning av vann som endrer vannføringen i elver og bekker med årssikker vannføring, skal minst den alminnelige lavvannføring være tilbake, hvis ikke annet følger av denne paragraf. Det samme gjelder når vann holdes tilbake ved oppdemming.

I konsesjon til uttak, bortledning eller oppdemming skal fastsetting av vilkår om minstevannføring i elver og bekker avgjøres etter en konkret vurdering. Ved avgjørelsen skal det blant annet legges vekt på å sikre

- a) vannspeil,
- b) vassdragets betydning for plante- og dyreliv,
- c) vannkvalitet,
- d) grunnvannsforekomster.

Vassdragsmyndigheten kan gi tillatelse til at vilkårene etter første og annet ledd fravikes over en kortere periode for enkelttilfelle uten miljømessige konsekvenser. Vedtak etter dette ledd kan ikke påklages.

§ 11 (kantvegetasjon)

Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Denne regelen gjelder likevel ikke for byggverk som står i nødvendig sammenheng med vassdraget, eller hvor det trengs åpning for å sikre tilgang til vassdraget.

Grunneieren, tiltakshavere og berørte fagmyndigheter, kan kreve at kommunen fastsetter bredden på

beltet. Bredden kan også fastsettes i rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

Vassdragsmyndigheten kan i særlige tilfelle fritta for kravet i første ledd.

§ 12 (gjenoppretting av vassdragets løp)

Når et vassdrag tar seg nytt løp, oppgrunnes eller utdypes, kan det gamle løpet uten konsesjon etter § 8

- a) gjenoprettes innen tre år hvis forandringen skyldes en enkeltstående hending;
- b) renskes opp eller påfylles masse inntil den dybde eller bredde som vassdraget hadde for fem år siden.

Gjenoppretting etter første ledd som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser, skal meldes til vassdragsmyndigheten. Gjenopprettingen kan utføres av grunneieren selv, av andre eiere i vassdraget eller av vassdragsmyndigheten.

Ved gjenoppretting etter første ledd kan det gjøres bruk av fremmed grunn så lenge det ikke volder vesentlige skader og ulemper som med rimelighet kan unngås. Grunneieren skal gis varsel i rimelig tid på forhånd.

Grøfter i jordbruk og skogbruk kan uten konsesjon etter § 8 renskes opp i samsvar med forskrifter etter bestemmelser fastsatt i eller i medhold av lov 21. mai 1965 om skogbruk og skogvern og jordloven 12. mai 1995 nr. 23.

Om beverdammer gjelder reglene i lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet.

§ 13 (hovedregelen om grunneierens rådighet)

Vassdrag tilhører eieren av den grunn det dekker, hvis ikke annet følger av særlige rettsforhold. Når et vassdrag helt eller delvis ligger i sameie, gjelder regler i lov 18. juni 1965 nr. 6 om sameie for forholdet mellom sameierne.

Eierne på hver side av et vassdrag har lik rett til utnyttning av vannkraften, om ikke annet følger av særskilt rettsgrunnlag.

Grunneieren kan motsette seg at andre uten særskilt rettsgrunnlag utøver rådighet over vassdrag som tilhører ham. Innenfor de rammer lovgivningen setter, kan grunneieren selv råde over vassdraget så langt ikke særlige rettigheter er til hinder for dette.

Vassdragsmyndigheten kan fastsette begrensninger i rådigheten over en eiendom av hensyn til fremtidig drikkevannsforsyning som er under planlegging. En slik begrensning kan ikke gjøres gjeldende for mer enn fem år. Vedtaket kan fornyes én gang med opp til fem nye år.

§ 14 (gjenåpning av vassdrag)

Vassdragsmyndigheten kan med seks måneders varsel til grunneieren foreta gjenåpning av et lukket vassdrag. Grunneieren har rett til erstatning etter reglene i lov 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved oreig-

ning av fast eigedom for tap som skyldes gjenåpning. Dersom ikke annet er avtalt, fastsettes erstatningen ved skjønn som begjæres av vassdragsmyndigheten.

§ 15 (supplerende regler om grunneierens vannuttak)

En grunneier i vassdraget kan uten konsesjon etter § 8 ta ut vann til husholdning og husdyr på eiendommen. Dette gjelder så langt uttaket ikke kommer i strid med reglene i §§ 5 og 10.

Er det knapphet på vann, har grunneierne i vassdraget lik rett etter behov til å ta ut vann til følgende formål etter denne prioritering:

1. fast husholdning,
2. husdyr.

Vassdragsmyndigheten kan om nødvendig treffe nærmere vedtak om fordelingen og gjennomføring av vannuttak i knapphetssituasjoner, og herunder ta hensyn til bakenforliggende eiendommer og allmenne interesser. Dersom vassdragsmyndigheten mottar en begjæring om å treffe vedtak om fordeling eller gjennomføring, skal avgjørelsen av om begjæringen skal tas til følge eller ikke betraktes som et enkeltvedtak.

Grunneierens uttaksrett etter annet ledd gjelder også i forhold til vassdragstiltak med konsesjon etter § 8, hvis ikke konsesjonshaveren sørger for annen vannforsyning. Vassdragsmyndigheten kan likevel fastsette i manøvreringsreglement eller vilkår for konsesjonen at uttaksretten skal begrenses til en viss mengde eller bortfalle helt, mot at konsesjonshaveren yter erstatning for skade eller ulempe.

§ 16 (allmennhetens rådighet over vassdrag)

Enhver kan bruke vassdrag til

- a) vannuttak uten grøfting eller bruk av fast ledning eller motorkraft;
- b) bading i samsvar med lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet;
- c) ferdsel uten bruk av motor;
- d) motorisert ferdsel på åpent eller islagt vassdrag når det skjer i samsvar med lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag og grunneieren ikke har nedlagt forbud etter annet ledd.

Bruk av vassdrag i samsvar med første ledd skal skje så hensynsfullt at det ikke volder ulemper av betydning for grunneieren eller for andre brukere. Grunneieren kan forby motorisert ferdsel i vassdraget. Vassdragsmyndigheten kan sette et forbud til side dersom forbudet etter en avveining av de interessene som gjør seg gjeldende, må anses som urimelig. Vassdragsmyndigheten kan gi tillatelse til at det tas en rimelig avgift for ferdsel med motorfartøy i kanaler og vassdrag som er tilrettelagt for dette formål.

Enhver har rett til å ta opp gjenstander som er sunket i vassdrag og til å fløte tømmer i vassdrag som er fløtbare så langt det ikke utløses konsesjonsplikt etter

§ 8. Hvis en opptatt gjenstand må regnes som hitte-gods, gjelder reglene i lov 29. mai 1953 nr. 3 om hitte-gods. Må den regnes som avfall, gjelder reglene i forurensningsloven. Om retten til fiske gjelder reglene i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v.

§ 17 (rådigheten over midtstykket i innsjøer)

Staten rår over det som er fritt midtstykke i større innsjøer. Ligger innsjøen til statsallmenning, inngår midtstykket i allmenningen. Private har den rett til bruk av midtstykket som følger av lov eller annet rettsgrunnlag.

Kapittel 3 Nærmere om konsesjon til vassdragstiltak m.v.

§ 18 (særskilt avgjørelse om konsesjonsplikt)

Vassdragsmyndigheten kan ved forskrift eller enkeltvedtak fastsette om et vassdragstiltak trenger konsesjon etter § 8 eller gi forskrift om at visse vassdrags-tiltak skal meldes til vassdragsmyndigheten. Vassdragsmyndigheten skal treffe enkeltvedtak etter første punktum dersom tiltakshaveren, berørt fagmyndighet eller andre med rettslig interesse begjærer det, og kan forby iverksetting før avgjørelsen er truffet. Klage over vedtak om at tiltaket må ha konsesjon, kan ikke gis oppsettende virkning. Regelen i § 27 gjelder tilsvarende.

§ 19 (særregler for vannkraftutbygging)

Konsesjon til vannkraftutbygging som omfatter vassdragsreguleringer, gis etter reglene i lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer når dette følger av dennes §§ 1 og 2. Loven her gjelder likevel for slike vassdragsreguleringer så langt det ikke er gjort unntak etter loven her eller er fastsatt særskilte regler i vassdragsreguleringsloven.

For elvekraftverk med midlere årsproduksjon over 40 GWh gjelder vassdragsreguleringsloven § 5 bokstav a-d og f, § 6 og § 8 første ledd i stedet for §§ 20 og 23-25 i loven her. For konsesjoner til slike elvekraftverk gjelder vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 3, § 12 nr. 1-13, 16-20, 21 med unntak av tredje og fjerde ledd, § 16 nr. 1-3, § 19 og § 20 i stedet for §§ 26 og 27-29 i loven her. Hvis det for et elvekraftverk med midlere årsproduksjon over 40 GWh ikke er gitt konsesjon etter lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v., fastsettes konsesjonsavgifter etter reglene i dennes § 2 fjerde ledd nr. 13, jf. § 5 tredje ledd nr. 2.

For andre vannkraftanlegg gjelder loven her fullt ut, likevel slik at vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 1 om byggefrister gjelder i stedet for § 27.

§ 20 (samordning av tillatelser)

Vassdragsmyndigheten kan fastsette i forskrift eller i det enkelte tilfelle at det ikke trengs konsesjon etter loven her for tiltak som

- må ha tillatelse etter lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. § 7 annet eller tredje ledd eller § 10;
- må ha tillatelse etter forurensningsloven § 11 eller etter forskrift med hjemmel i forurensningsloven;
- må ha dispensasjon fra vernevedtak etter lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern eller utføres som skjøtselstiltak etter naturvernloven;
- er tillatt i reguleringsplan eller bebyggelsesplan etter plan- og bygningsloven; eller
- er godkjent med hjemmel i forskrift etter lov 21. mai 1965 om skogbruk og skogvern § 17 a eller jordloven § 11.

Kongen kan gi forskrift om at konsesjonsbehandling etter loven her i bestemte sakstyper kan erstatte konsesjonsbehandling etter bestemte andre lover.

§ 21 (gjenoppføring av vassdragsanlegg)

Gjenoppføring av vassdragsanlegg med konsesjon etter § 8 kan skje uten ny konsesjon dersom arbeidet tar til innen fem år fra anlegget ble funksjonsudyktig, og det fullføres med rimelig hurtighet. Vassdragsmyndigheten kan forlenge fristen én gang.

§ 22 (planlegging i vassdrag)

Når sentrale offentlige myndigheter har satt i gang samlet planlegging for bruk eller vern av vassdrag for et større område, kan vassdragsmyndigheten uten videre utsette eller avslå en søknad om konsesjon som gjelder et vassdrag som inngår i planleggingen. Konsesjon kan bare gis dersom tiltaket er uten nevneverdig betydning for planleggingen.

Når en plan som nevnt i første ledd er fullført, skal den legges til grunn for behandlingen av søknad om konsesjon. En søknad som er i strid med planen, kan avslås uten videre. Bare departementet kan gi konsesjon til vassdragstiltak som kan redusere vannkraften i vassdrag som i planen er disponert til kraftutbygging.

Samlet planlegging av ulike tiltak innen ett vassdrag bør fortrinnsvis skje etter reglene i plan- og bygningsloven.

Konsesjonspliktige tiltak i vassdrag må ha konsesjon etter loven her, og konsesjon kan ikke erstattes av rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

§ 23 (innholdet av søknader; saksutredning)

Søknad om konsesjon etter § 8 skal i samsvar med forskrift etter § 65 gi nødvendige opplysninger om det planlagte tiltak og fordelene og ulempene ved det og om forholdet til rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

Vassdragsmyndigheten kan kreve ytterligere opplysninger av søkeren og kan bestemme at søkeren skal foreta eller bekoste undersøkelser eller utredninger som trengs for å klarlegge fordeler eller ulemper av tiltaket. For tiltak som går inn under reglene om konsekvensutredninger i plan- og bygningsloven, gjelder disse reglene i stedet.

Hvis et vassdragstiltak kan volde vesentlige skader eller ulemper, skal det legges vekt på å få utredet aktuelle alternativer som har en annen lokalisering, andre tekniske løsninger eller en annen utforming. Hvis tiltaket vil ha betydning for disponeringen av vassdraget for øvrig, skal det legges vekt på å klarlegge slike følger.

§ 24 (offentliggjøring av søknader)

Søknaden er offentlig i samsvar med reglene i offentlighetsloven.

Søknaden skal kunngjøres for søkerens regning etter reglene i plan- og bygningsloven § 27-1 nr. 2. Vassdragsmyndigheten kan unnlate kunngjøring hvis

- a) saken kan bli fullstendig opplyst på annen måte;
- b) det er klart at behandlingen må utsettes etter § 22; eller
- c) det er klart at søknaden må avslås.

§ 25 (kriterier for konsesjon)

Konsesjon kan bare gis hvis fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet.

Når et tiltak er av varig karakter eller av andre grunner kan få mer langsiktige virkninger, skal kravet i første ledd være oppfylt på lengre sikt.

§ 26 (vilkår i konsesjon)

I konsesjonen kan det settes vilkår for å motvirke skader eller ulemper for allmenne eller private interesser. Det skal legges vekt på å fremme sikkerhet mot skade på mennesker, miljø eller eiendom, sikre en best mulig landskapsmessig tilpasning og å opprettholde det naturlige liv i vassdraget. Det kan herunder settes vilkår for å

- a) sikre mot skade gjennom konstruksjons- og funksjonskrav og krav til nødvendig vedlikehold av vassdragsanlegg;
- b) sikre opprydding eller tilbakeføring ved nedlegging;
- c) tilpasse tiltaket til annen aktuell utnytting;
- d) gi adgang for andre til å ta del i vassdragstiltaket;
- e) avbøte skader og ulemper ved eldre tiltak i vassdraget, herunder ved gjenåpning av bekker, reetablering av kantsoner og annen restaurering av naturområder, dersom det står i rimelig sammenheng med hva konsesjonen gjelder.

Kan et vassdragstiltak påvirke vannføring og vannstand, skal det fastsettes grenser for vannstand og

vannføring i samsvar med § 10, med nødvendige pålegg for kontroll, og om nødvendig gis pålegg om hvordan tapping av magasin skal skje.

I konsesjon til vassdragstiltak som kan volde vesentlig ulempe for annen utnytting av vassdraget eller nedbørfeltet, kan det settes som vilkår at tiltakshaveren legger til rette for slik utnytting annet sted eller yter tilskudd for dette formål.

Konsesjonen kan tidsbegrenses. Det kan bestemmes at konsesjonen skal revideres etter en viss tid.

Det kan settes vilkår om sikkerhet for eventuelt erstatningsansvar for skade eller ulempe som tiltaket volder. Dersom tiltakshaveren selv rår over grunnen der tiltaket skal utføres og tiltaket åpenbart ikke vil volde tap eller skade, kan vassdragsmyndigheten fritta tiltakshaveren fra å begjære skjønn til fastsetting av eventuell erstatning.

§ 27 (bortfall av konsesjon)

Konsesjonen bortfaller hvis ikke arbeidet er satt i gang senest tre år etter at den ble gitt. Det samme gjelder hvis arbeidet deretter blir innstilt i mer enn to år. Vassdragsmyndigheten kan forlenge fristen én gang med inntil tre nye år.

§ 28 (omgjøring av konsesjoner)

I særlige tilfelle kan vassdragsmyndigheten oppheve eller endre vilkår eller sette nye vilkår av hensyn til allmenne eller private interesser. Det skal tas hensyn til det tap som en endring vil påføre konsesjonshaveren og de fordeler og ulemper som endringen for øvrig vil medføre. Bestemmelsen gjelder ikke for tiltak som er behandlet etter lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer.

§ 29 (behandlingen av omgjøringssaker)

For behandlingen av saker etter § 28 gjelder reglene i § 23 så langt de passer.

Endringer i et manøvreringsreglement som gir adgang til å variere vannstanden eller vannføringen skal sendes på høring etter forvaltningslovens regler om forskrifter og kunngjøres etter reglene i plan- og bygningsloven § 27-1 nr. 2. Vassdragsmyndigheten skal på søkerens kostnad holde offentlig møte om saken, hvis ikke departementet fritar for dette.

Kapittel 4 Fellestiltak

§ 30 (tilrettelegging for fellestiltak for vannforsyning og tørrlegging)

Tiltak for vannforsyning og tørrlegging skal i rimelig utstrekning utføres slik at de kan komme til nytte for andre grunneiere.

Når vassdragsmyndigheten behandler en søknad om konsesjon etter § 8 til vannforsyning eller tørrlegging, bør den ved offentlig kunngjøring eller individuell underretning søke å klarlegge om tiltaket også kan dekke behovet for andre interesserte. I vilkår for kon-

sesjonen kan vassdragsmyndigheten fastsette nærmere hvordan dette skal skje, bl.a. at andre interesserte skal kunne delta i eierskap eller med tilskudd, jf. § 31.

§ 31 (refusjon for utgifter til fellestiltak)

Enhver som drar vesentlig nytte av et vassdrags tiltak eller utnytting av grunnvann, skal regnes som deltaker i tiltaket når det gjelder fordelingen av tiltakets utgifter til anlegg, vedlikehold eller drift.

Deltakerne kan gjøre avtale om fordelingen av tiltakets utgifter.

Hvis ikke alle fellesutgifter blir fordelt etter avtale mellom deltakerne eller etter særskilte regler, kan de fordeles mellom deltakerne

- av vassdragsmyndigheten. Vedtaket er tvangsgrunnlag for utlegg;
- ved skjønn etter begjæring fra en deltaker eller henvisning fra vassdragsmyndigheten. Det er adgang til å kreve nytt skjønn etter ti år;
- ved jordskifte etter begjæring fra en deltaker eller etter henvisning fra vassdragsmyndigheten, dersom vassdragstiltaket har sammenheng med andre tiltak som står under jordskifte.

En fellesutgift kan bare fordeles på de deltakere som drar nytte av den. Når en del av tiltaket avhenger av en annen del som flere drar nytte av, skal utgiftene til begge deler fordeles på dem alle. Ingen deltaker må betale en så høy andel av tiltakets fellesutgifter at deltakeren blir dårligere stilt enn om tiltaket ikke var kommet i stand.

Kongen kan gi nærmere forskrift om kostnadsfordeling ved fellestiltak.

Kapittel 5 Vernede vassdrag

§ 32 (vernede vassdrag)

Med vernede vassdrag forstås i denne lov vassdrag som er vernet mot kraftutbygging ved Stortingets vedtak om verneplan for vassdrag eller ved annet stortingsvedtak.

Vernede vassdrag kunngjøres i Norsk Lovtidend.

Endring i omfanget av vernede vassdrag kan bare skje ved vedtak i Stortinget. Slike vedtak kunngjøres i Norsk Lovtidend.

§ 33 (reglene for vernede vassdrag)

I vernede vassdrag ivaretas vernet særlig gjennom

- reglene i denne lov, herunder særreglene i dette kapittel,
- bestemmelser i vedtak etter lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern, eller
- rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

For så vidt vassdraget går inn under vedtak etter naturvernloven, gjelder reglene i og i medhold av naturvernloven istedenfor loven her. Reglene om sikkerhet, tilsyn, erstatning og hvem som kan utøve rådighet i loven her gjelder likevel. Går et vernet vassdrag inn

under bindende plan etter plan- og bygningsloven, gjelder reglene i loven her ved siden av slik plan.

§ 34 (kraftutbygging i vernede vassdrag)

Ingen må foreta kraftutbygging i strid med Stortingets vedtak om vern av vassdrag.

Alle planer om kraftutbygginger i vernede vassdrag må meldes til vassdragsmyndigheten for vurdering før gjennomføring av tiltaket.

Reglene i § 35 gjelder så langt de passer for kraftutbyggingstiltak i vernede vassdrag.

§ 35 (andre vassdragstiltak i vernede vassdrag)

I vernede vassdrag der vernet ivaretas gjennom denne lov, kan eksisterende anlegg bestå og igangværende virksomhet fortsette, om ikke annet følger av §§ 66 og 67. For øvrig gjelder følgende særregler:

- Eksisterende anlegg kan ikke tas i bruk til nye formål uten konsesjon etter § 8.
- Dersom en endring i igangværende virksomhet innenfor rammen av gjeldende konsesjon vil påvirke verneverdiene i vassdraget, kan den bare skje med ny konsesjon. Det samme gjelder for gjenopptakelse av virksomhet som har vært innstilt i minst fem år.
- I vernede vassdrag er tiltak etter § 12 første ledd ikke unntatt fra konsesjonsplikt etter § 8.
- Vassdragsmyndigheten kan for nærmere angitte områder i vernede vassdrag fastsette at alle tiltak skal være meldepliktige.
- Nye anlegg kan bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler imot.
- Ombygging av eksisterende anlegg som innebærer utvidelser, kan bare tillates hvis forholdene i vassdraget etter en samlet vurdering vil være miljømessig like gunstige som før ombyggingen.
- Vannuttak er tillatt i samsvar med § 15. Vassdragsmyndigheten kan likevel fastsette en grense for det samlede vannuttak.
- Når vassdragsmyndigheten treffer avgjørelser som gjelder et vernet vassdrag etter denne lov, skal det legges vesentlig vekt på hensynet til verneverdiene. Vassdragsmyndigheten kan avslå en søknad om konsesjon uten ytterligere saksbehandling. Blir det gitt konsesjon, skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan verneverdiene antas å bli berørt og hvorfor dette ikke har vært avgjørende for vedtaket.
- Langs vernede vassdrag kan vassdragsmyndigheten treffe vedtak om å reetablere vegetasjon som er naturlig på stedet i en sone langs bredden som fastsettes i bindende plan etter plan- og bygningsloven. For tap som følge av vedtaket betales erstatning etter reglene i lov 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved oreigning av fast eiendom. Med mindre annet er avtalt, fastsettes erstatningen ved skjønn som begjæres av vassdragsmyndigheten.

Kapittel 6 Sikring mot skade

§ 36 (forskrifter om krav til sikkerhet)

Vassdragsmyndigheten kan gi forskrift for å fremme sikkerhet mot skade på mennesker, miljø og eiendom.

§ 37 (vedlikehold av vassdragstiltak)

Vassdragstiltak som kan volde skade, skal den ansvarlige til enhver tid holde i forsvarlig stand. Vedlikeholdsplikten varer til anlegget er lovlig nedlagt etter § 41.

Vassdragsmyndigheten kan gi pålegg om tiltak etter første ledd. Den skal ta stilling til eventuelle pålegg snarest mulig når noen med rettslig interesse ber om det. Avgjørelsen er enkeltvedtak også om pålegg ikke blir gitt.

§ 38 (beredskapsplaner)

Tiltakshaver med ansvar for et vassdragstiltak som kan volde betydelig fare for mennesker, miljø eller eiendom, skal ha en beredskapsplan. Planen skal gi retningslinjer for hva som skal gjøres hvis en ulykke inntreffer eller ved akutt fareøking. Planen skal fornyes etter behov.

Vassdragsmyndigheten kan

- kreve at en beredskapsplan blir utarbeidet og fremlagt til godkjenning;
- gi pålegg om endringer i planen;
- gi pålegg om at flere tiltakshavere skal samarbeide om beredskapsplan eller at planen skal utarbeides av en felles organisasjon;
- gi forskrift om beredskapsplan og beredskap mot akutte vassdragsulykker.

§ 39 (krav til faglige kvalifikasjoner)

Vassdragsmyndigheten kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette krav til faglige kvalifikasjoner hos personell som forestår planlegging, bygging, drift og undersøkelser av vassdragstiltak.

§ 40 (tiltak i alvorlige faresituasjoner)

Når forholdene i et vassdrag skaper en særskilt og uvanlig fare for mennesker, miljø eller eiendom, kan vassdragsmyndigheten pålegge enhver tiltakshaver å innrette sin virksomhet for å redusere faren. Hvis den ansvarlige åpenbart er ute av stand til å oppfylle vedlikeholdsplikten for et anlegg som volder fare for vesentlig skade, skal vassdragsmyndigheten sørge for nødvendig vedlikehold etter § 37 eller nedlegging etter § 41.

Vassdragsmyndigheten kan om nødvendig iverksette tiltak på fremmed eiendom for å verne mennesker, miljø eller eiendom mot en særskilt fare for alvorlig skade. Iverksettes slike tiltak på en eiendom som ikke er truet, har eieren rett til erstatning etter reglene om ansvar for nødhandlinger.

Kapittel 7 Nedlegging av vassdragsanlegg

§ 41 (adgangen til å nedlegge vassdragsanlegg)

Hvis eieren av et vassdragsanlegg ikke lenger vil holde anlegget ved like, skal anlegget fjernes og vassdraget så langt som mulig tilbakeføres til forholdene slik de var før anlegget ble bygd. Før en nedlegging skal eieren gi alle interesserte underretning god tid i forveien.

Hvis nedlegging kan føre til påtakelig skade eller ulempe for allmenne interesser, kreves konsesjon etter § 8. Konsesjon skal gis om ikke særlige grunner taler imot. Vassdragsmyndigheten kan sette vilkår i konsesjonen etter reglene i § 26.

Vassdragsmyndigheten kan gi konsesjon til at nedlegging skjer på annen måte enn nevnt i første ledd, hvis det ikke vil medføre noen økt fare eller skade.

§ 42 (overføring av vassdragsanlegg i stedet for nedlegging)

Vassdragsmyndigheten kan overføre et vassdragsanlegg som ønskes nedlagt til noen som ønsker det opprettholdt, om ikke eieren da frafaller nedlegging.

§ 43 (oppløsning av fløtingsforeninger)

Før en fløtingsforening blir oppløst, skal foreningens fløtingsanlegg overdras eller nedlegges i samsvar med reglene i dette kapittel og annen nødvendig opprydding foretas, eller det skal stilles slik sikkerhet for fortsatt drift og vedlikehold samt mulig ansvar som vassdragsmyndigheten fastsetter. Vassdragsmyndigheten kan pålegge en fløtingsforening å stille sikkerhet for utgiftene til nedlegging av fløtingsanlegg.

Kapittel 8 Grunnvann

§ 44 (rådigheten over grunnvann)

Grunnvannet tilhører eieren av den grunn som grunnvannet befinner seg i eller under, hvis ikke annet følger av særlige rettsforhold. Ligger en grunnvannsforekomst under flere eiendommer, ligger den til eiendommene som sameie med et partsforhold som svarer til hver eiendoms areal på overflaten. Lov 18. juni 1965 nr. 6 om sameige § 10 annet ledd gjelder ikke for disse sameiepartene.

Rådigheten over grunnvann må utøves i samsvar med kravene i §§ 10 og 15 annet og tredje ledd. Uttak av grunnvann skal begrenses til det grunnvannsmagasinet tåler.

For skade eller ulempe som følge av utøvelse av rådighet over grunnvann, gjelder reglene i kapittel 9 om erstatning for skade tilsvarende så langt de passer.

§ 45 (konsesjonsplikt for rådighet over grunnvann)

Grunneier kan uten konsesjon ta ut vann til husholdning og husdyr på eiendommen.

Rådighet over grunnvann er konsesjonspliktig etter § 8, jf. kapittel 3, ved

- a) vannuttak som overstiger en grense som vassdragsmyndigheten har fastsatt i forskrift;
- b) vannuttak som overstiger det omfang som er naturlig for virksomhet som det er vanlig å drive på slike eiendommer;
- c) annen rådighet over eller påvirkning av grunnvann dersom vassdragsmyndigheten har bestemt det i forskrift eller i det enkelte tilfelle.

§ 46 (grunnvannsboring)

Den som utfører boring etter vann, skal opptre aktsomt for å unngå skader og ulemper som følge av boringen. Bestemmelsen i § 39 gjelder tilsvarende for grunnvannsboring.

Etter fullført boring skal vedkommende snarest og senest innen 3 måneder sende melding om boringen til vassdragsmyndigheten.

Departementet kan gi forskrift om hvilke opplysninger en melding etter annet ledd skal inneholde. Det kan gis forskrift om utførelse av boringer, herunder om hvordan undersøkelser og prøvetaking skal utføres.

Den som utfører grunnvannsundersøkelse og utarbeider en rapport om undersøkelsen, skal snarest og senest innen tre måneder etter avgivelse av rapporten sende inn melding om dette til vassdragsmyndigheten. Vassdragsmyndigheten kan ved behov be om et eksemplar av rapporten med nødvendige bilag.

Kapittel 9 Erstatning for skade

§ 47 (erstatningsansvar)

Tiltakshaveren kan bli ansvarlig etter alminnelige erstatningsregler ved overtredelse av §§ 5 første ledd og 46 første ledd.

- Tiltakshaveren er ansvarlig uten hensyn til skyld
- a) for skade eller ulempe fra vassdragstiltak som skyldes feil eller mangler ved tiltakets utførelse etter § 5 annet og tredje ledd eller tiltakets vedlikehold etter § 37 første ledd eller i forbindelse med brudd på konsesjonsplikten etter § 8 eller vilkår i konsesjon etter § 26;
 - b) for skade eller ulempe på eiendom eller rettigheter fra et konsesjonsgitt vassdragstiltak;
 - c) for skade eller ulempe på eiendom eller rettighet ved nedlegging av et vassdragsanlegg, jf. § 41;
 - d) for skade fra vannledninger eller vanntunneler;
 - e) for skade som skyldes motorisert ferdsel eller fløting i vassdraget;
 - f) når det ellers følger av alminnelige erstatningsregler.

§ 48 (bevisbyrde)

Hvis et vassdragstiltak er i strid med denne lov eller vedtak i medhold av loven, og tiltaket volder ska-

de, har tiltakshaveren bevisbyrden for tilstanden før skaden dersom den ikke lenger kan iakttas.

§ 49 (omfang og utmåling av erstatning)

Erstatning for skade og ulempe på eiendom fra et lovlig vassdragstiltak kan bare kreves i den utstrekning skaden eller ulempen er urimelig eller unødig etter reglene i granneloven § 2 annet til fjerde ledd.

For erstatning for skade og ulempe som rammer utøving av allemansretter gjelder reglene i forurensningsloven § 57 bokstav d, jf. § 58 tilsvarende, og slik at vassdragsmyndigheten trer i forurensningsmyndighetens sted.

For lemping av erstatningsansvaret gjelder lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning § 5-2. Ved skade på fast eiendom eller ting skal det ved vurderingen også tas hensyn til om eiendommen eller tingen tåler særlig lite.

§ 50 (forsikringsplikt)

Vassdragsmyndigheten kan gi pålegg om at vassdragstiltak som kan volde betydelig skade skal ha forsikring for mulig erstatningsansvar.

Kapittel 10 Ekspropriasjon og ekspropriasjons-erstatning

§ 51 (forholdet til alminnelig ekspropriasjonsrett)

Ved ekspropriasjon av rådighet over vassdrag og grunnvann gjelder reglene i lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eiendom og lov 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved oreigning av fast eiendom, om ikke annet er bestemt i dette kapittel. Ekspropriasjon kan også skje etter annen lovgivning.

Ved ekspropriasjon til vannkraftproduksjon forhøyes alle erstatninger med 25 prosent.

Tillatelse til ekspropriasjon etter oreigningsloven bør i tilfelle gis samtidig med konsesjon etter § 8.

Tilkjente erstatninger fastsettes til årlige beløp dersom ikke erstatningen er mindre enn det minstebeløp som Kongen bestemmer. Engangserstatning skal likevel fastsettes dersom eiendommen i sin helhet eller for en vesentlig del blir avstått, eller ekspropriaten krever det.

Tidligere fastsatte årlige erstatninger under det minstebeløp Kongen bestemmer, kan omgjøres til engangserstatning og innløses med en sum en gang for alle dersom en av partene krever det.

§ 52 (erstatning for senskader)

Volder et vassdragstiltak skade av betydning som ikke ble forutsett ved tidligere oppgjør, kan skadelidte kreve erstatning for skaden ved søksmål. Bestemmelsen i § 51 annet ledd gjelder tilsvarende.

Kapittel 11 Tilsyn med vassdrag og grunnvann

§ 53 (tilsyn)

Vassdragsmyndigheten fører tilsyn med vassdragstiltak og med tilstanden og utviklingen i vassdrag, om ikke annet er bestemt i annen lovgivning. Vassdragsmyndigheten kan ved forskrift eller i det enkelte tilfelle overlate til andre å føre tilsynet.

For tilsyn med grunnvann og grunnvannstiltak gjelder reglene i dette kapittel så langt de passer.

§ 54 (internkontroll)

Den ansvarlige for et vassdragsanlegg skal påse at anlegget og driften av det oppfyller de krav som er fastsatt i eller i medhold av denne lov. Vassdragsmyndigheten gir forskrift om internkontroll og internkontrollsystemer.

§ 55 (rett til opplysninger og synfaring)

Vassdragsmyndigheten skal for sitt tilsyn ha uhindret tilgang til vassdragstiltak, vassdrag og nedbørfelt. Tiltakshaver plikter etter pålegg å legge frem for vassdragsmyndigheten opplysninger, dokumenter eller annet materiale av betydning for tilsynet. Når særlige grunner tilsier det, kan slike opplysninger etter pålegg kreves av andre.

§ 56 (oppsetting av vannmerker)

Vassdragsmyndigheten har rett til å sette opp vannmerker eller apparater for målinger i vassdrag og nedbørfelt. Grunneieren skal varsles før oppsetting. Vassdragsmyndigheten kan etter søknad også gi andre rett til å foreta slik oppsetting.

Så langt formålet med oppsettingen gjør det mulig, skal oppsettingen skje uten å volde ulempe for grunneieren eller andre interesser i vassdraget.

§ 57 (undersøkelser)

Vassdragsmyndigheten kan foreta undersøkelser i vassdrag og nedbørfelt. Hvis undersøkelsen volder skader eller ulemper ut over det som man med rimelighet må finne seg i, kan skadelidte kreve erstatning.

Vassdragsmyndigheten kan pålegge en tiltakshaver i vassdrag å sørge for eller bekoste undersøkelser eller lignende tiltak som med rimelighet kan kreves for å klarlegge tiltakets funksjonssikkerhet. Det samme gjelder overfor en tiltakshaver med konsesjon etter denne lov for å klarlegge tiltakets virkninger for naturforholdene i vassdraget.

§ 58 (gebyr for kontroll med vassdragstiltak)

Vassdragsmyndigheten kan gi forskrift om gebyr for kontroll med vassdragstiltak. Gebyrsatsene settes slik at gebyrene samlet ikke overskrider vassdragsmyndighetens kostnader med kontrollen og til tiltak etter § 40 første ledd annet punktum. Gebyret er tvangsgrunnlag for utlegg. Betales ikke gebyret til

forfallstid, svares deretter rente som fastsatt i medhold av lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd.

Kapittel 12 Gjennomføring av loven og vedtak i medhold av loven

§ 59 (pålegg om retting)

Den som har rettslig interesse i det, kan kreve at forhold som er i strid med loven eller vedtak i medhold av loven, blir rettet. Når vassdragsmyndigheten konstaterer et rettsstridig forhold ved et konsesjonspliktig vassdragstiltak eller tiltak for utnyttelse av grunnvann, skal den gi pålegg om retting dersom det ikke gis konsesjon etter § 8 eller det tidligere vedtak blir omgjort etter § 28. Om nødvendig kan det pålegges stans i pågående virksomhet.

Finner vassdragsmyndigheten andre forhold som kan volde fare eller ulempe for mennesker, miljø eller eiendom, kan den gi pålegg om retting i samsvar med reglene i §§ 28 eller 40.

Regelen i § 48 gjelder tilsvarende ved krav om retting.

§ 60 (tvangsmulkt)

For å sikre at vedtak i medhold av denne lov blir gjennomført, kan vassdragsmyndigheten pålegge den ansvarlige tvangsmulkt til staten.

Tvangsmulkt kan fastsettes når overtredelse av loven eller vedtak i medhold av loven er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter den frist for retting av forholdet som vassdragsmyndigheten har fastsatt. Tvangsmulkt kan også fastsettes på forhånd og løper da fra eventuell overtredelse tar til. Det kan fastsettes at tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forhold varer, eller at den forfaller for hver overtredelse.

Vassdragsmyndigheten kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

§ 61 (umiddelbar iverksetting ved vassdragsmyndigheten)

Har vassdragsmyndigheten gitt pålegg om tiltak etter denne lov som den ansvarlige ikke etterkommer, kan vassdragsmyndigheten sørge for iverksetting av tiltaket.

Vassdragsmyndigheten kan iverksette tiltakene uten forutgående pålegg dersom det er nødvendig for å avverge en overhengende fare, eller dersom det etter omstendighetene vil være urimelig byrdefullt å finne frem til den ansvarlige.

Utgiftene til iverksettingen kan kreves dekket av den ansvarlige. De er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 62 (bruk av andres eiendom ved iverksetting)

Er det nødvendig for iverksetting etter §§ 59 eller 61, kan vassdragsmyndigheten gjøre bruk av den ansvarliges eller andres eiendom. Vassdragsmyndighe-

ten kan om nødvendig gi den ansvarlige adgang til å gjøre bruk av andres eiendom.

Blir det etter første ledd gjort bruk av andres eiendom, skal vedkommende ha erstatning av den ansvarlige for tap som skyldes skade og ulempe. Vassdragsmyndigheten inntår for beløpet.

Kapittel 13 Straff

§ 63 (straffansvar)

Med bøter eller fengsel inntil tre måneder straffes den som forsettlig eller uaktsomt

- a) iverksetter et tiltak som er konsesjonspliktig etter denne lov uten hjemmel i konsesjon eller uten tillatelse i plan;
- b) iverksetter et meldepliktig vassdragstiltak uten å følge reglene i denne lov eller forskrift i medhold av denne lov om meldeplikt;
- c) overskrider en konsesjon eller overtrer konsesjonsvilkår eller pålegg fastsatt med hjemmel i denne lov;
- d) overtrer bestemmelsene i § 5 tredje ledd, § 10 første ledd (jf. § 44 annet ledd), §§ 11, 16 annet ledd, 37 første ledd, 38 første ledd første punktum, 39, 46 eller 54;
- e) overtrer en bestemmelse i forskrifter etter §§ 36, 38 annet ledd bokstav d eller 39 som forskriftene setter straff for.

På samme måte straffes den som forsettlig overtrer bestemmelsen i § 44 annet ledd annet punktum.

Er det voldt fare for betydelig skade på mennesker, miljø eller eiendom, eller det forøvrig foreligger skjerpene omstendigheter, kan overtredelser etter første og annet ledd straffes med fengsel inntil to år, om ikke strengere straffebud får anvendelse. Det samme gjelder hvor overtredelsen har voldt skade på mennesker eller verneverdier i et vernet vassdrag.

Medvirkning straffes på samme måte.

Kapittel 14 Administrative bestemmelser

§ 64 (vassdragsmyndigheten)

Kongen fastsetter hvem som er vassdragsmyndighet og hvilken vassdragsmyndighet som kan treffe vedtak etter loven, og herunder legge oppgaver etter loven til kommuner. Departementet kan også legge oppgaver etter loven til andre enn vassdragsmyndigheten, herunder til private rettssubjekter.

Fylkesmannen er klageinstans over vedtak truffet av kommunen.

Kongen kan gi enhver med myndighet etter loven instruks om hvordan myndigheten skal utøves og om delegasjon av den.

§ 65 (gjennomføringsbestemmelser)

Departementet kan gi forskrifter til utfylling og gjennomføring av loven, herunder om

- a) innholdet av søknader og meldinger og om forvaltningens behandling av dem;
- b) samarbeid mellom vassdragsmyndigheten og andre offentlige myndigheter.

Kapittel 15 Avsluttende bestemmelser

§ 66 (forholdet til eldre tiltak)

Loven gjelder også vassdragstiltak som ble påbegynt før loven trer i kraft (eldre vassdragstiltak).

En konsesjon etter lov 15. mars 1940 nr. 3 om vassdragene §§ 104 og 105 eller vedtak etter § 144 gjelder som en konsesjon etter loven her.

Eldre vassdragstiltak som ikke trengte tillatelse etter tidligere vassdragslovgivning, kan fortsette uten konsesjon etter § 8. Vassdragsmyndigheten kan i særlige tilfelle likevel bestemme i enkeltvedtak at tiltaket må ha konsesjon, og at tiltaket blir ulovlig hvis det ikke sendes søknad innen en fastsatt frist.

For eldre vassdragstiltak gjelder § 10 i den utstrekning tiltaket ikke har gjort bruk av den alminnelige lavvannføring før lovens ikrafttreden. Ved konsesjonsbehandling av eldre vassdragstiltak etter tredje ledd annet punktum gjelder § 10 fullt ut. Har et eldre vassdragstiltak konsesjon etter vassdragsloven, kan det ved omgjøring etter § 28 settes krav i samsvar med § 10 annet ledd. For eldre vassdragstiltak som faller inn under vassdragsreguleringsloven gjelder § 10 ikke.

For utøvelse av rådighet over grunnvann gjelder første til fjerde ledd så langt det passer. Grunnvannsuttak etablert før lovens ikrafttreden kan utøves i samme utstrekning som tidligere uavhengig av bestemmelsen i § 44 første ledd.

§ 67 (forholdet til vedtak truffet etter eldre lovgivning)

Forskrifter eller enkeltvedtak fastsatt med hjemmel i lovbestemmelser som oppheves etter §§ 68 og 69, står fortsatt ved lag inntil de blir endret eller opphevet i medhold av loven her.

Avtaler om levering av kraft i henhold til reglene i tidligere lov 15. mars 1940 nr. 3 om vassdragene kan kreves avløst ved skjønn mot full erstatning.

§ 68 (ikrafttreden)

Denne lov trer i kraft når Kongen bestemmer.

Fra samme tid oppheves alle paragrafene unntatt §§ 2-6 i lov 15. mars 1940 nr. 3 om vassdragene.

§ 69 (endringer i andre lover)

Når loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Almindelig borgerlig Straffelov 22. mai 1902 nr. 10 (straffeloven) endres slik:

§ 398 oppheves.

2. Lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. endres slik:

§ 2 fjerde ledd nr. 15 oppheves.

§ 4 fjerde ledd skal lyde:

Ved fastsettelse av øvrige betingelser får grunnreglene i § 2 post 2-8, 12-14, 16 og 22-23 tilsvarende anvendelse.

§ 5 fjerde ledd nr. 3 skal lyde:

For øvrig får bestemmelsene i § 2 post 1-12, 14, 16 og 22-23 tilsvarende anvendelse.

3. Lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer endres slik:

§ 1 skal lyde:

Denne lov gjelder for vassdragsreguleringer. Med vassdragsreguleringer forstås anlegg eller tiltak til regulering av et vassdrags vannføring, herunder også utvidelse eller forandring av eldre reguleringsanlegg. Likt med vassdragsreguleringer regnes også anlegg eller arbeider til øking av vannføringen ved overføring av vann og pumping av vann til et høyere-liggende magasin.

For tiltak som behandles etter denne lov, gjelder også vannressursloven så langt det ikke er fastsatt særskilte regler i loven her.

§ 2 skal lyde:

Vassdragsreguleringer for produksjon av elektrisk energi som øker vannkraften:

- a) *med minst 500 naturhesterkrefter i et enkelt eller flere vannfall som kan utnyttes under ett, eller*
- b) *med minst 3000 naturhesterkrefter i hele vassdraget, eller*
- c) *som alene eller sammen med tidligere reguleringer påvirker naturforholdene eller andre allmenne interesser vesentlig, kan bare utføres av staten eller den som får tillatelse av Kongen (konsesjon).*

Vil en vassdragsregulering øke vannkraften i vassdraget med minst 20 000 naturhesterkrefter, eller står betydelige interesser mot hverandre, bør tillatelse ikke gis før saken har vært forelagt for Stortinget.

Økingen av vannkraften etter første og annet ledd beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lavvannføring som reguleringen antas å medføre ut over den vannføring som har vært påregnelig år om annet i 350 dager i året. Ved beregningen legges det til grunn at magasinet utnyttes slik at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig.

§ 3 nr. 2 oppheves

§ 7 oppheves.

I § 11 nr. 1 tredje ledd første punktum, § 12 nr. 15 første ledd første punktum, § 13 første ledd og § 16 nr. 4 første punktum skal «§ 3» erstattes med § 2 *tredje ledd*.

§ 12 nr. 18 og 23 annet punktum oppheves.

I § 14 nr. 4 skal «post 17» erstattes med *post 21*.

§ 16 nr. 5 første ledd første punktum skal lyde:

Ved skjønnnet skal erstatninger for avståelse av og skade på eller ulempe for fast eiendom, med tillegget etter post 3 første ledd, særskilt for hver eiendom fastsettes som en årlig erstatning dersom ikke erstatningen er mindre enn det minstebeløp som Kongen bestemmer.

§ 16 nr. 5 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 16 nr. 5 annet ledd skal lyde:

Tidligere fastsatte årlige erstatninger under det minstebeløp Kongen bestemmer, kan omgjøres til engangserstatning og innløses med en sum en gang for alle dersom en av partene krever det.

I § 19 nr. 2 første ledd skal nytt tredje punktum lyde:

Tillatelsen fritar ikke for de krav som følger av vannressursloven § 10.

I § 19 nr. 3 skal nytt tredje punktum lyde:

Lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eiendom § 21 gjelder tilsvarende for skjønn etter denne paragraf.

§ 19 nr. 4 oppheves.

§ 26 nr. 3 og nytt nr. 4 skal lyde:

3. *På reguleringsanlegg som er utført med konsesjon etter tidligere lovgivning gjelder loven på vanlig måte, slik at konsesjonen regnes likt med en konsesjon etter loven her.*
4. *Reguleringsanlegg som er utført uten konsesjon etter tidligere lovgivning, kan fortsette uten konsesjon etter loven her.*

4. I lov 12. juni 1931 nr. 1 i henhold til konvensjonen mellom Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11. mai 1929 gjøres følgende endringer:

§ 3 annet ledd oppheves.

§ 8 nr. 1-4 oppheves.

5. Lov 14. juni 1935 nr. 1 i henhold til konvensjonen mellom Norge og Finland om fløtning i Pasvik av 14. februar 1925 oppheves.
6. Lov 29. mai 1953 nr. 3 om hittegods endres slik:
§ 1 annet ledd skal lyde:
Funne bufe og andre husdyr, berga fiskereiskap og *båtreinad*, *vrakgods* og annan bortkommen lausøyre som det er gjeve føresegner om i serskild lov, skal ikkje reknast for hittegods utan det går fram av serføresegnene.
§ 1 tredje ledd tredje punktum skal lyde:
Kjem godset inn under *lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner*, gjeld føresegnene der.
7. Lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet endres slik:
§ 8 skal lyde:
Enhver har rett til å bade i sjøen *eller i vassdrag* fra strand i utmark eller fra båt når det skjer i rimelig avstand fra bebodd hus (hytte) og uten utilbørlig fortrengsel eller ulempe for andre.
8. Lov 27. juni 1958 nr. 1 om rett for den norske stat til å foreta ekspropriasjon for gjennomføring av overenskomst av 18. desember 1957 mellom Norge og Sovjet-Samveldet om utnytting av vannkraften i Pasvikelven oppheves.
9. Lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eigedom endres slik:
I § 2 skal følgende nummer lyde:
29. Velte- og opplagsplass for skogsvyrke, og tiltak for fløting.
47. Vassforsyning og avløp.
50. Senking av grunnvassnivået.
51. Vasskraftproduksjon.
52. Tiltak for ferdsl og transport i vassdrag.
53. Tiltak til vern mot flom eller utrasing i vassdrag.
54. Øvrige vassdragstiltak som ikkje vert omfatta av nr. 29, 47 eller 50-53.
§ 17 første ledd skal lyde:
Skjøn som skal fastsetja vederlag for oreigningsinngrep etter § 2, er rettsleg skjøn etter skjønsløva om ikkje anna er sagt nedanfor. Skjøn som skal fastsetja vederlag for inngrep etter § 2 nr. 1, 3, 9, 10, 11, 12, 29, 30, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 50 og 53 er det i lensmannsdistrikt lensmannen som styrer. Det same gjeld inngrep etter § 2 nr. 19 for lågspana kraftline og nr. 47 til bate for høgst fem brukseiningar. Kongen eller styringsorgan med fullmakt etter § 5 kan likevel gjera vedtak for den einskilde saka om at skjønnet skal vera rettsleg.
- § 30 nr. 12 og 23 oppheves.
- § 30 nytt nr. 43 skal lyde:
Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven).
10. Lov 16. juni 1961 nr. 15 om rettshøve mellom grannar endres slik:
Lovens tittel skal lyde:
Lov om rettshøve mellom grannar (*grannelova*).
I § 10 første ledd annet punktum skal ny bokstav d lyde:
d) *så langt vannressursloven § 6 tredje ledd gjer unntak frå rettingsskyldnaden.*
11. Lov 21. mai 1965 om skogbruk og skogvern endres slik:
§ 17 femte ledd skal lyde:
Departementet kan gi nærmere forskrifter om *opprensning av grøfter* og om regulering av frø- og planteforsyningen i skogbruket, samt gi nærmere bestemmelser om hva som etter denne lov skal forstås som skogproduserende mark.
12. Lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern endres slik:
Ny § 11 a skal lyde:
Kongen kan treffe vedtak om vern etter loven her av et vassdrag som er vernet mot kraftutbygging, jf. vannressursloven § 32, eller del av det med den nærmeste strandsonen. I vedtaket fastsettes nærmere bestemmelser om vernet og om skjøtsel av vassdraget.
13. Lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a. (jordskifteloven) endres slik:
§ 2 første ledd bokstav e skal lyde:
e) *skipe slike sams tiltak som er nemnde i § 34 a og tørrleggingstiltak etter § 30 i vannressursloven.*
14. Lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) endres slik:
Ny § 24 a (særlige erstatningsregler for avløpsanlegg) skal lyde:
Anleggseieren er ansvarlig uten hensyn til skyld for skade som et avløpsanlegg volder fordi kapasiteten ikke strekker til eller fordi vedlikeholdet har vært utilstrekkelig. §§ 57-61 gjelder tilsvarende.
15. Plan- og bygningsloven 14. juni 1985 nr. 77 endres slik:
I § 25 første ledd nr. 6 (spesialområder) erstattes «områder for bygging og drift av fjernvarmeanlegg» med

områder for bygging og drift av anlegg for energiproduksjon eller fjernvarme.

I § 26 første ledd skal nytt fjerde punktum lyde:

Det kan ikke fastsettes bestemmelser om vannføring eller vannstand.

I § 83 skal nytt første ledd fjerde punktum lyde:

Dammer som faller inn under vannressursloven skal sikres etter reglene i vannressursloven.

16. Lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. endres slik:

§ 7 femte ledd skal lyde:

Andre og tredje ledd gjelder ikke for kraftutbyggingstiltak som krever konsesjon etter lov 14. desember 1917 nr. 17 om vasdragsreguleringer eller vannressursloven. Tredje ledd gjelder heller ikke for tiltak som krever konsesjon etter vannressursloven, med mindre formålet med tiltaket er å øke fangsten av fisk på stedet, forskyve fangsten av fisk i vassdraget, eller forandre én eller flere arters produksjon, bestandsstørrelse eller utbredelse.

§ 15 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

For vedlikehold eller nedlegging av slike anlegg gjelder bestemmelsene i vannressursloven §§ 37 og 41-42.

§ 35 første ledd skal lyde:

Det er forbudt å stenge helt for fiskens frie gang uten konsesjon etter vannressursloven. Hvis ikke konsesjonen bestemmer noe annet, skal det i elv, elvearm eller bekk være et friløp som utgjør minst en åttendedel av vassdragets bredde på hver side av midtstrømslinjen ved middels sommervannstand.

§ 36 annet ledd første punktum skal lyde:

I friløpet er det forbudt uten konsesjon etter vannressursloven å slippe stein eller andre ting som kan være til hinder for fiskens frie gang.

§ 36 fjerde ledd skal lyde:

Er oppfylling eller utdyping skjedd uten noens skyld, gjelder vannressurslovens regler for gjenoppretting av friløpet.

17. Lov 3. juli 1992 nr. 93 om avhending av fast eiendom (avhendingslova) endres slik:

Ny § 3-6 a (Grunn ved vassdrag) skal lyde:

Ved avhending av grunn som støyter til vassdrag, følger den delen av vassdraget som ligg til, med så langt ikkje anna følger av avtale.

18. Lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) endres slik:

§ 2 nytt tredje ledd skal lyde:

Forbodet i § 9 gjeld ikkje omdisponering der vassdragsmyndigheita har gitt løyve til vassdragstiltak, jf. vannressurslova § 8.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 15. juni 2000

Tore Nordtun
leiar

John Dale
ordfører

Aud Blattmann
sekretær